

TÜRKİYE ÖZEL GÜVENLİK SEKTÖRÜNE DÖNÜK YENİ BİR HİZMET STRATEJİSİ*

Menderes ALPKUTLU**

Öz

Bu çalışma, güvenlik disiplinine ilişkin nitel bir konuyu içermektedir. Çalışmada, konuya ilişkin literatür birikimi, özel güvenlik bileşenleri (işveren-yönetici-özel güvenlik personeli) ile halktan oluşan 434 katılımcıyla gerçekleştirilmiş yarı yapılandırılmış mülakat verileri ve basın-yayın kanallarına yansıyan demeçlerden yararlanılmıştır. Sürecin amacı ve ilişkili hedefleri ise hizmetin içinde olduğu sorunlu bazı başlıklara tahsis edilmiştir. Bu başlıklar; sektörün iç güvenlikteki pozisyonu, sermaye ve ücret bağlamındaki algısı, reel olmayan istihdam ayrışması, teröre dönük rolü, eğitim çeşitliliği ile uygulamadaki uyumsuzluk, disiplin ve denetim yetersizliği, güvenlik felsefesiyle uyummayan üniforma çeşitliliği ve negatif özel güvenlik imajı şeklinde sıralanabilir. Sonuç olarak, bu çerçevede özel güvenlik sorunsalına dönük ortaya konulan tespitlerle yeni bir özel güvenlik stratejisinin kapısı aralanmaya çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Özel Güvenlik, Özel Güvenlik Hizmeti.

A NEW SERVICE STRATEGY FOR TURKEY'S PRIVATE SECURITY SECTOR

Abstract

This study is about discipline of security. It includes an analysis of Turkey's private security service. In the study, security literature, a semi-structured interview datas and press-media reflected news have been used as a qualifying source. These sources consist of private security problems, complaints of private security components (officer-manager-employer) and citizen's attitudes. The purpose of the study is to share the origin point of problematic headers in the private security service. These heads are the role of the private security in internal security, capital and wage perception, non-professional employment approach, sector's ineffectiveness role against terrorism, variety of education and application variety, disciplinary issue and insufficiency of control system. As a consequencel, this text tries to develop a new strategic approach on private security sector in conjunction with these perspective and determinations.

Keywords: Security, Private Security, Private Security Service.

* Bu makale, "Türkiye'de Özel Güvenlik Politikasının Analizi" başlıklı doktora tez çalışmasından üretilmiştir.

** Dr., Adıyaman Üniversitesi, SBMYO-Özel Güvenlik ve Koruma, malpkutlu@adiyaman.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-4292-9136>

GİRİŞ

Güvenlik, oksijen kadar anlık ve bir o kadar da hayati öneme haiz bir ihtiyaçtır. Hatta denilebilir ki güvenlik, oksijen ihtiyacına ulaşılabilirlik düzeyinin bile kendisini içermektedir. Ne var ki güvenliğin bu öneminin anlaşılabilirlik düzeyi; ülkeden ülkeye, toplumdan topluma ve bireyden bireye farklılık arz et(miş)mektedir. Daha açık bir ifadeyle, kimi ülke ve vatandaşı, bu ihtiyacını, stratejik yönetim süreciyle geliştirdikleri performans ve ödüllendirici ön alıcı tedbirlerle giderirken, farklı kulvarda yer alan kimi ülke ise güvenliği; risk, tehdit ve tehlike vukuundan sonra meydana gelen ardıl gelişmeleri top(ar)layıcı yaklaşımla karşılayabilmektedir. Bu tutum değişkenliği, güvenlik boyutuyla gelişkin marka değeri olan hizmet olmanın da bir ölçütü olarak Türkiye özel güvenlik tedarik usulünde de tezahür etmektedir ki bunun anlaşılması önem arz etmektedir.

Bu bağlamda Türkiye’de de nicel bakımdan kapsamı fevkalade geniş olan bir özel güvenlik tablosu, nitelik bakımından ise içerisinde çok çeşitli sorunlar barındırdığı anlaşılmaktadır. Bunların temelinde ise hizmetin ruhuna yeterince uygun olmayan sektörel yaklaşım öne çıkmaktadır. Bu farkındalığın bir yansıması olarak gelişen bu çalışma da uluslararası bir güvenlik yöntemine dönüşmüş olan özel güvenlik hizmetinin Türkiye’de ne olduğu ve ne olması gerektiğine projeksiyon sunma gayreti taşımaktadır. Bu adım atılırken, sektörün dününe ait bir arka planı olduğundan, özel güvenliğin bugünü ile yarımına odaklanılmaktadır. Bu eksende yol alınırken, ilgili literatürün yanı sıra, Türkiye genelinde 204 özel güvenlik önlisans mezunu, 127 şirket yöneticisi, eğiticisi ve özel güvenlik görevlisi ile halktan 103 kişiden müteşekkil toplam 434 kişiyle yapılan yarı yapılandırılmış bir mülakat çalışmasıyla da çalışmanın bilimselliği desteklenmiştir.

Bu özde geliştirilen çalışma stratejisi, Türkiye özel güvenliği hizmetini beş “N” bir “K” soru dizgesi etrafında irdeleyerek sorunsalından çıkış adına alternatif yollar önerilmektedir. Tabii, bu tasarım yapılırken süreçte, Türkiye özel güvenlik uygulamasına ve önemine dair yer yer göndermelerde de bulunmaktadır. Çıktılan yolda bu ilişki kurulurken geliştirilen ilintili kanallar ise “özel güvenliğin kısa yoldan sermaye ve kâr artırma yolu,

işsizliğe arızı çözüm, boş zaman geçirme faaliyeti ve danışmanlık hizmeti veren sektör” olduğu iddiası/iddiaları veya mevcut algısına (perception) dönük çıkış yolları aranmaktadır.

Kısaca, özel güvenlik hizmeti, farklılaşan insan beklentisinden ötürü, bir daha polisiye hizmete dönüştürülemeyecek bir potansiyele ulaşmıştır. Ancak, Türkiye özel güvenlik uygulamasının çeşitli eksiklikleri vardır. Bunlar, bu çalışmanın da temasını oluşturmaktadır. Dolayısıyla, çalışmada, mevcut özel güvenlik uygulamasına açıklık getirilerek, mesleki çerçevesinin yeniden nasıl şekillendirileceğine dönük çeşitli tespitler yapılmaktadır. Böylece, özel güvenliğin, Türkiye’de de etkin bir uygulamaya nasıl geçebileceğine yönelik bazı ipuçları verilerek güvenlik olgusuna katkı sağlanmaktadır.

1. TÜRKİYE’DE ÖZEL GÜVENLİK HİZMETİ

Özel güvenliğin tarihsel arka planı, Orta Çağ’da Roma ve Osmanlı gibi bazı imparator devletlerde halkın mülklerini, alışveriş sahalarını koruma ve yangına karşı korunmaya ilişkin aldıkları çeşitli tedbirlere dayandırılabilir. 19. yüzyılda ise Batı merkezli modern formu ortaya çıkan bu hizmetin, iç güvenliğe yansısı, imtiyaz ve gelir oranında güvenlik külfetinin vatandaşla/kurumlarla paylaşımın adı olmuştur (Yıldız, 2009: 1). Böylece özel güvenlik hizmeti, gerek kamu güvenliğini ve gerekse “kişisel çıkarı korumayı” (the self-interest protection), şahsi bütçeyle finanse etmenin bir yöntemi olarak bugüne dek değişip dönüşerek hızla yaygınlaşmıştır (Nemeth, 2012: 7).

Özel güvenlik hizmetinin, Türkiye Cumhuriyeti’nin güvenlik repertuarında yer alarak güncel boyutta tartışılmasına gelince, bu süreç, 20’nci yüzyılın ikinci yarısından başlatılabilir. Özellikle 1950’li yıllarda başlayan “...büyükşehirlere taşradan akın eden toplulukların kontrol edilmesi” (Eraslan, 2014: 631) arayışı, özel güvenlik hizmeti çalışmalarını hızlandırmıştır. Bilahare, şehirlerin varoşlarını kontrol, sabotajlara ve banka saldırılarına karşı önlem çerçevesinde ilgi gören bu hizmet sahası; zamanla artan terör, hırsızlık ve benzeri suçlar ile türevi yeni suçlara dönük güvenlik

arayışına içkin geliştirilen çözüm arayışlarının da odağında yer almıştır (Kurt, 2015: 468). Bu çerçevede, politikacıların da kâh yüksek tonla, kâh düşük tonla çözüm adına gündeme taşıdıkları başlıklardan biri özel güvenlik hizmeti olmuştur. Zira, 1920’den 1950’lere kadar geçen zamana göre daha dinamik iç ve dış politika sürecine giren Türkiye’de, sosyal açıdan da riskli toplumsal hareketlilikler ve güvenlik çıktıları hızlanmıştır.

Bu arayışlar çerçevesinde özel güvenlik, Milli Güvenlik Kurulu’ndan baraj güvenliği odaklı çıkan tavsiye kararını (31 Ocak 1966 tarih ve 97 sayılı karar) müteakiben, Enerji Bakanlığı tarafından çalışma konusu olmuştur. Bu çerçevede, “Müesseselerde Özel Muhafaza Teşkilatı Kanun Tasarısı” hazırlanmışsa da bu taslak kanunlaşmamıştır. Müteakiben süreç, “Sabotajlara Karşı Korunma Kanunu’na” (30.04.1953) dayandırılarak hazırlanan “Barajları Koruma Yönetmeliği” (6/5968 sayılı karar) etrafında yapılan bir değerlendirmeye sınırlı kalmıştır (Hünler, 2010: 61).

Ne var ki özel güvenlik, 1970’li yıllarda ülke içinde artan güvenlik ve asayiş odaklı olaylar sebep gösterilerek 1971 Muhtırasından sonra ‘banka güvenliği özelinde’ tekrar gündemdeki yerini korumuş ve dönemin hükümeti tarafından kanuni bir zemine oturtulmaya çalışılmıştır. Lakin, bu doğrultuda hazırlanan “Banka ve Diğer Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun Tasarısı” da kanunlaşmadan gündemden kalkmıştır. Bir süre sonra, İçişleri Bakanlığı, “Müesseselerde Özel Koruma Teşkilatı Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı” hazırlamıştır. Bu Tasarı’nın kanunlaşmasına gayret gösterilmişse de eşit güvenlik hizmeti anlayışına aykırılık iddiaları ve 1977 yılın erken seçim kararı sebep gösterilerek çalışma kanunlaşmadan rafa kaldırılmıştır. Bu süreçten sonra ise ülke, kaotik bir güvenlik sorunsalıyla yüz yüze kalacağı 12 Eylül 1980 Darbesi koşullarına gireceğinden özel güvenlik üzerinde yapılan çalışmalar bir kez daha ertelenmiştir (Zürcher, 2009 ve Aslan, 2008).

Bu yöndeki arayışlar, 1980 Darbesi sonrası süreçte yeniden üst perdeden konuşulmaya başlanılmıştır. Ancak, bu dönem başlatılan çalışmalar, önceki arayışların aksine, sonuç vermiş ve çıkarılan 2495 sayılı “Bazı Kurum ve

Kuruluşların Koruması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun” ile süreç sonuçlanmıştır. Böylece özel güvenlik, ilk defa müstakil hukuki zemine kavuşturulmuştur. Ne var ki, bu Kanun ve uygulamasının, özel güvenlik hizmetinin özel boyutuna yeterince kapı araladığını söylemek güçtür. Dolayısıyla 2004 yılında, 5188 sayılı Kanun ile daha liberal bir özel güvenlik hizmeti tanımlaması getiren kanuni sürece geçilerek özel güvenlik yeniden formüle edilmiştir.

Ne var ki gelişmiş Batı ülkelerinde, önemli oranda, özel sektör üzerinde yürütülerek meslekleşmesini kotaran özel güvenlik, Türkiye’de hâlâ devlet desteğiyle ayakta kalan iş sahası renginden yeterince arınamamıştır. Diğer yandan, özel güvenlik hizmeti; “özel polis” ve “özel koru(n)ma hizmeti” şeklinde de nitelenerek güvenlik hizmetinin devlet dışı aktörlerle paylaşımının adı olmaya her geçen gün artan bir nicelikle hitap etmeye devam etmiştir (Özdevecioğlu, 2002).

Türkiye özel güvenlik hizmetinin özetlenen bu anatomisine karşın, içinde bulunulan küresel dünya koşullarının birer yansıması olan mevcut yeni risk, tehdit ve tehlikeler, bu ihtiyacı gün be gün dinamik kılmıştır. Öyle ki bireyin can, ırz, mülk ve değer statüsüne konulan yeni hassasiyetlerine yönelik çeşitlenen tehditlere dönük rol edinen özel güvenlik; bugün de “hazır bulunma, caydırma ve gözetleme” gibi tedbirlerle kamu güvenliğinde boşluk doldurmaya devam etmektedir (Kaya, 2008: 57). Bu yelpazede Türkiye, Özel güvenlik hizmetine dönük talep artışını tetikleyen çeşitli gerekçeler sıralanabilir ki bunlar:

- ✓ Vatandaşın, devletten, her kesime eşit güvenlik hizmeti sunma talebindeki artış,
- ✓ Hükümetlerin, ayrıntılı güvenlik talepkârlarına yönelik formül arayışı,
- ✓ Artan güvenlik ihtiyacının kamu bütçesinde yol açtığı maliyet artışı,
- ✓ Müteşebbislerin güvenliğe yönelik hızlı ve az emekle ulaşılan kazanç algısı,
- ✓ Güvenlik hizmetinde gelişen teknolojiyle artan prestij artışı (Paker, 2012: 46)

- ✓ Daha nitelikli bir kamu güvenliği için dünyada artan özelleştirme politikaları,
- ✓ Kamusal güvenliğin gittikçe pahalı ve karmaşık hizmet yapısına dönüşmesi,
- ✓ Vatandaşın bir kısmının genel ve yardımcı kolluğa karşı beliren mesafeli tavrı,
- ✓ Serbest piyasa ekonomisinin tüm hizmet alanları gibi güvenlik hizmetinin de özelleşmesini baskılayan sonuçları (Hünler, 2010; Paker, 2009) gibi farklı ardışık noktalar sıralanabilir.

Kısaca, Türkiye’de son yıllarda iyiden iyi artan güvenlik ihtiyacı ve kaliteli özel güvenlik beklentisine; hukuksal, teorik ve pratik dönüşümle yeterince cevap henüz verilememiştir. Bu durağan tutumdan ötürü, özel güvenliğin tanımında, algılanışında ve kalitesinde mutlaklık ve yeknesaklık olmadığı gibi, uygulanan mevzuat yönünden de sektörü “tamamıyla iyi veya kötü şeklinde nitelenmek” mümkün olamamaktadır. Bu da sektörün, güvenliğe özgü bir felsefeyle belirlenecek yeni bir stratejiye olan ihtiyacının mevcudiyetini doğrulamaktadır.

2. YENİ BİR FELSEFE İHTİYACI

Felsefe, tasarlanan ürün ve eylemin ortaya çıkış sürecinin öncesi ve devamına ilişkin geliştirilen düşünsel süreçtir (Küçükali, 2011: 157). Dolayısıyla, bir hizmet türü olan özel güvenliğin temellerinin sağlamlığı veya zayıflığı, hizmetin öncesi ve sonrasına ilişkin güçlü düşünsel emekle de orantılıdır. Ancak, bu hassasiyet, şuan faaliyet gösteren birçok şirketçe yeterince içselleştirilmediğinden sektör, profesyonel uygulamadan ziyade kısa süreli uğraş görüntüsü vermektedir. Nitekim Türkiye’nin hızla büyüyen aktüel hizmeti özel güvenlik hizmetinden yalnız birkaç kaliteli şirketin ön plana çıkabilmesi, uygulamadaki bu felsefi zayıflığın bir neticesi görülebilir. Böyle bir manzara ise, özel güvenlikte de iş görenin de yaptığı hizmet ile özdeşleşip, o işin değerlerini kabul etmesini güçleştirmektedir (Derdiman, 2013: 113).

Ne var ki güvenlik hizmetinde en küçük ayrıntının dahi göz ardı edilemeyeceği postmodern dünyaya ait güvenlik fenomeni, özel güvenliği

hayatın pek çok yerine konuşlandırmıştır (Ercan, 2015: 88-90). Dolayısıyla, nasıl ki eğitim, sağlık, ulaşım ve iletişim gibi hizmet alanlarının tamamını, devletin sunma imkânı olsa bile, özel sektör eliyle çeşitlendirilişi kaçınılmaz ise, mevcut Türkiye koşullarının da bir gerçeği olarak özel güvenlik hizmeti, modern güvenlik ihtiyacının kaçınılmaz bir açılımı ve ihtiyacıdır. Bu hizmet, her geçen gün demokrasisini güçlendirme çabasında olan Türkiye'nin özgün ve kaliteli iç güvenlik uygulamasının demokratik imajı için de önemli bir ölçüt görülebilir ki bu, başka bir çalışmanın konusu olmaya adaydır.

2.1. Özel Güvenlikte Misyon ve Vizyon

İnsan hayatının kalıcı mal ve hizmet üretiminde öne çıkmış faaliyet ve meslekler, dinamik bir seyir izleyerek süregelmiştir (www.artitercih.com, 2016). Bu yolda zamana direnen meslekler, sürdürülebilir bir misyon ve vizyonla ancak ayakta durabilmişlerdir. Modern yaşam süreciyle de bu realite, felsefi alt yapısı oluşturulmuş meslekler ile kısa süreli beklentilerle ortaya konulmuş hizmet uygulamaları şeklinde tasnif edilebilmiştir ki bu ilişki, üç aşamalı tasnifle sıralanabilir:

- ✓ Özel güvenlik hizmetini, profesyonel özel hizmet gören yaklaşım,
- ✓ Özel güvenlik hizmetini, ekonomik beklentiye eklemeyip, onu kolay kazanç kapısı yapan yaklaşım,
- ✓ Güvenlik hizmetini, hem temel bir hizmet aracı hem de ondan para kazanmanın bir yolu şeklinde gören bakıştır. Bu özden bakıldığında denilebilir ki Türkiye'de özel güvenlik işini, bir tarafta güven/lik öncelikli faaliyet gören sınırlı bir kesim varken, öteki tarafta özel güvenliği, süreli ekonomik teşebbüs olarak, kâr marjını maksimize etme sektörü olarak algılayan bir çoğunluk vardır.

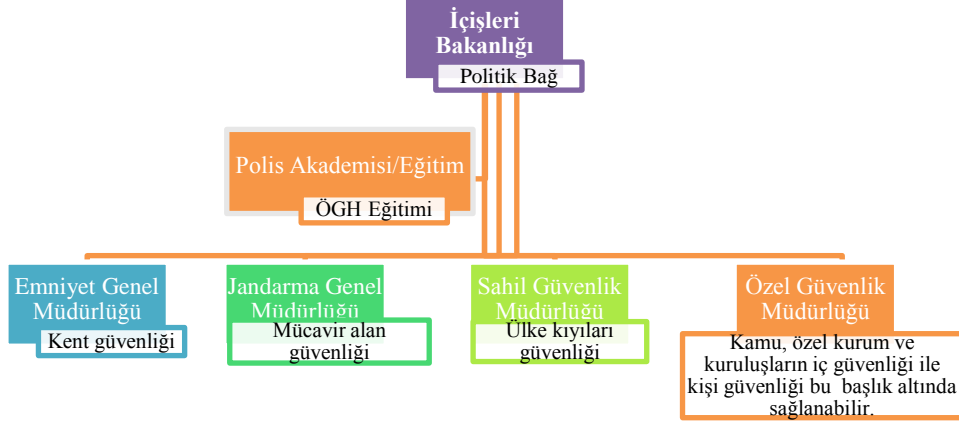
Bu gerçeğe karşın, güncel özel güvenlik uygulaması, kimi kriz anlarında ancak, politikacıların ve güvenlik bürokrasisinin gündemine gelebilmektedir. Bu durum da ortaya koymaktadır ki özel güvenliğin yeni bir özel güvenlik stratejisini destekleyen misyon ve vizyona acilen ihtiyacı vardır.

Bu doğrultuda ilk olarak güvenlik politikacıların iş düşmektedir. Bu yönde devlet, özel güvenliği, sırtındaki pek çok yükü hafifletici unsur yaklaşımından uzaklaşarak, daha profesyonel bir tutumla sektörü yeniden organize etmesi gerekir. İkinci olarak, özel güvenlik hizmetinin yönetimi ve sunumundaki kısa süreli faaliyet yaklaşımında düğümlenmektedir. Nitekim bu, özel güvenlik sektörü işverenlerinin algısını ve yaklaşımı tespit etmek amacıyla 127 işveren, yönetici ve işgören (özel güvenlik personeli) üzerinde (2016 yılı) yapılan yarı yapılandırılmış mülakat sonuçlarıyla da doğrulanmıştır (Alpkutlu, 2017: 170). Dolayısıyla, kaliteli bir özel güvenlik için müteşebbislerin, kısa sürede sermayeyi karşılama veya kârı maksimize etme arayışından da uzaklaşması kaçınılmazdır. Üçüncü olarak, özel güvenlik çalışanlarının önemli bir kısmında vizyon ve misyon eksikliği öne çıkmaktadır. Bu da özel güvenlik hizmetine dâhil olan personelin yaptığı işi sahipleniş ve emeklilik düşüncesi yerine, sektörü, boş vakti bir miktar para veya üniforma cazibesıyla değerlendirme eğiliminde olduğunu göstermektedir. Dördüncü olarak, mülakatın vatandaş odaklı evresinden (103 kişi) dikkat çekici şekilde özel güvenliği; “danışma memurundan, yardımcı personele ve ondan özel polise kadar” farklı algılayan bir çeşitlilik öne çıkmıştır (Alpkutlu, 2017: 184). Sektöre içkin bu resim, farklı cephelerden hizmetteki felsefi sıklığın bir gösterimidir ki kaliteli bir özel güvenlik stratejisiyle ancak bu aşılabılır.

2.2. İç Güvenlik Piramidindeki Konumlanmasıyla

Etkisiz uygulama örnekleriyle zaman zaman gündem olan Türkiye özel güvenlik hizmetinin kurumsal konumu, yeni özel güvenlik stratejisine dönük bir diğer adım görülebilir. Zira, hiyerarşik yönetim ve denetim mekanizmasıyla da sektörün yeniden yapılandırılma ihtiyacı vardır.

Bu bağlamda, iç güvenlik hiyerarşisi etrafında kamu güvenliğine eklenecek (Yılmaz, 2012b: 21) özel güvenlik hizmetinin, hem hizmet niteliği hem de kanuni çerçevede sektörel sorunları azaltılabilir. Bu yönde, aşağıdaki satırlarda yer alan örnek iç güvenlik şeması da bu başlığa dönük yaklaşımı anlaşılır kılabilir.

Şekil 1. Özel Güvenlik Hizmetine İlişkin Eğitim ve Yönetim Hiyerarşisi Örneği

Bu örnek şemada, özel güvenlik hizmetinin iç güvenlik kurumsal yapılanmasındaki olası hiyerarşik konumu ile eğitim ilişkisi bağlamında belirgin bir fikir verebilir. (Şekil.1) Bu şemada da konumlandığı gibi özel güvenlik hizmetinin İçişleri Bakanlığı'na bağlı bir müdürlük şeklinde düzenlenmesi, hizmetin nitelik-nicelik dengesinin sağlanması için de ön açıcı bir yol aralayabilir. Bir diğer vurgu ise özel güvenliğin eğitim koordinasyonunun uzmanlık alanı güvenlik olup, alanında önlisans, lisans ve lisansüstü düzeyde müfredatla memur, amir ve yönetici yetiştirmek olan Polis Akademisi bünyesinde öngörülmesidir (Polis Yüksek Öğretim Kanunu, madde: 3).

Bu yönde olası yeni bir kurumsal yapılanmanın neticesinde, sektörde kalite odaklı personelin istihdamı da daha istikrarlı hale getirilebilir. Ancak, altını çizme gerekir ki sektöre dönük diğer adımların da atılması halinde, özel güvenlik sektörel niteliğinde pozitif değişim anlamlı düzeyde gözlenebilir. Bu durumu bir piramit üzerinden açıklamak, hizmetinin yöneticileri, işverenleri ve diğer çalışanlar gibi öğelerinin de etkisi bakımından konuyu bir parça daha somutlaştırmaya katkı yapacaktır. (Şekil. 2)

Şekil 2. Özel/Güvenlik Hizmetine Dönük Personel Nitelik Piramidi

Özel güvenlik personel hizmet niteliğine dönük bu piramitten de anlaşılacağı gibi, güvenlik işini yapan her güvenlik personelinin yaptığı göreve/işe olan yaklaşımı ve katkısı aynı değildir. Nitekim özel güvenlik hizmetine yönelik yapılmış çalışmalar ile gündem olan haberler, ağırlıklı olarak mevcut özel güvenlik hizmetinin piramidin ilk üç basamağında konumlanışını resmetmektedir. Ancak, sınırlı oranda şirket, kurum ve özel güvenlik görevlisi dördüncü, hatta beşinci basamakta konumlandırılmayı hak edebilmektedir. Bu piramide göre nitelikli istihdam için öncelenmesi gereken eşik ise üçüncü kategoriden başlatılabilir. Sektörün bu manzarasının, sektörün iç güvenlik hiyerarşisindeki konumuyla olan alakası ise tartışmasızdır.

Ne var ki bir başka cepheden bu piramit değerlendirildiğinde, mevcut özel güvenlik kurumsal yapısı ve hizmet uygulamasında piramidin altında olanlar, çeşitli içi boş sertifikalarla çok kritik pozisyonlarda görevlendirilebilmektedirler. Öteki tarafta, piramidin üçüncü, dördüncü ve beşinci basamaklarına haiz nitelikte olan sınırlı sayıda özel güvenlik adayı

ise “adam/referans bulma” gibi güvenlik hizmetini sulandıran gerekçelerle hizmetin dışında kalabilmektedirler (Alpkutlu, 2017: 148). Piramidin üçüncü, dördüncü ve beşinci kademelerinde donanıma sahip sınırlı bir bölüm ise Türkiye’deki uluslararası hizmet satan birkaç şirkette ancak görülebilir.

O halde, özel güvenlik hizmetinden etkili bir şekilde Türkiye’nin istifade etmesi için sektörde piramidin en azından üçüncü, dördüncü ve beşinci kategorilerindeki uyuma sahip adayların istihdamı önemlidir. Ne var ki piramidin nitelikçe üst kategorilerini belirleyen bu düzeydeki personelin iş arayış ve kabul sürecinde ikinci ve üçüncü kişilerin taraf olması, güvenlik hizmetinin nitelik ihtiyacını altüst eden bir uygulama olarak not edilmelidir.

Son olarak, André Comte-Sponville’nin vurguladığı gibi güvenlik, “her zaman devam edecek ve her zaman yeniden başlayacak” bir ihtiyaçtır (Karabulut, 2011: 9). Bu ihtiyacın bir aşaması olan özel güvenliğinde anı kurtarma faaliyeti olmaktan kurtarılacak kaliteli ve uzun erimli bir hizmete dönüşmesidir. Bu yolda oturtulacak bir stratejinin ulaşılabilir ve sistemin uygulanabilir olması ise sektörün insan kaynağının, cesaret ön koşulundan geçtikten sonra, yukarıdaki piramitte belirlenen üçüncü, dördüncü ve hatta beşinci düzey niteliğe sahip personel içinden seçilmesine bağlıdır.

2.3. Sermaye, Ücret ve Haklar Bağlamında

Hem klasik dünya hem de modern dünya koşullarında, hiçbir profesyonel mal ve hizmet üretim şekli gösterilemez ki ücretsiz ve kârsız varlığını sürdürebilsin. Bu anlamda, iş doyumunun artması, özel güvenlik görevlilerinin genel yaşam standartlarına olumlu katkı yapar ki bu da hizmetten beklenen performansı pozitif etkiler (Yıldırım, 2007: 274). Daha berrak bir ifadeyle, bu işi, canı pahasına yapan güvenlik personelinin maddi veya manevi pekiştireçler olmadan uzun süre istekli ve etkili görev yapması mümkün değildir. Dolayısıyla, maaş ve diğer özlük hakları bakımından işgörenine doyum vadetmeyen özel güvenlik de geçici süreliğine yapılan iş algısından pek de uzaklaşmamıştır.

Özetle, önemli boyutta harçlık için ve geçici süreliğine görev yapan personelle sürdürülen mevcut özel güvenlik, hizmetinin markalaşmasını azaltmaktadır. Çünkü, sektörde adını duyurmaya çalışan çok sayıda şirket, açık veya örtük şekilde farklı sektörlerde ek hizmetler de yaparak ancak bu faaliyeti sürdürebilmektedir (Karasu, 2001). Bu da sektördeki felsefi zemin eksikliğinin parametrelerinden biri olarak yeni stratejik çıkışın önündeki bir başka engeldir.

2.4. İstihdam Ayrışması ve Ücret Bakımından

Scott'a göre, "seçme ve yerleştirme, eğitim ve geliştirme, çalışanların örgüt bünyesinde kalmalarını sağlama ve motive etme" insan kaynaklarında yerine getirilmesi gereken dört önemli fonksiyondur (Scott'tan akt. Bayraktaroğlu ve Yılmaz, 2012: 121). Bu unsurlar etrafında özel güvenlik hizmetine göz atıldığında ve hizmetin mevcut uygulamasının bu bağlamda da bünyesinde çeşitli sorunlar barındırdığı açıktır.

Diğer taraftan, özel güvenlik hizmeti, bu özel/yardımcı kolluk birimlerinin en alt kademesinde yer almaktadır (Kaygısız, 2009: 7-8). Özel güvenlik hizmetinin mevcut bu pozisyonu, sektöre yönelik algıyı ve istihdamda gösterilen önemi de etkilediği söylenebilir. Nitekim Türkiye'de özel güvenlik hizmetinin kabarık personel sayısına rağmen risksiz/önemsiz hizmet yaptığı algısı, bu pozisyondan da beslenmektedir. Bu durum da ortaya koymaktadır ki özel güvenlikte etkili bir düzeye ulaşmak için özel güvenlik istihdam alanının ve nitelik düzeyinin yeniden tanımlanması gerekir. Bu yönde atılabilecek stratejik adımlar ise müteakip satırlarda sıralandığı şekilde özetlenebilir ki bu hususlar:

- ✓ Özel güvenlik hizmeti görev sahasının, kuruma içkin danışma(lık) görevi de tanımlanacak şekilde, yeniden formüle edilmesi,
- ✓ Özel güvenlik hizmeti kapsamında olmayıp, ancak güvenlik ihtiyacı olan kamusal mekânların da mali sorumluluk şartıyla hizmete eklemlenmesi,
- ✓ Kurum içi, çevresi ve diğer eklentilerinde görev alan personelin, yukarıdaki personel nitelik piramidine göre, üç ve üzeri düzeylerde olması,

- ✓ Özel güvenlik hizmetinin özel dedektiflik gibi farklı başlıklardaki belirsizliklerinin giderilmesi,
- ✓ Kişi korumanın (VIP) kanuni çerçevesinin berraklaştırılarak genişletilmesi, şeklinde sıralanabilir. Demek ki bu ve benzeri hususlar etrafında hizmetin yeniden tanımlanması, özel güvenliğin profesyonel hizmet yapılanmasına önemli katkılar sağlayabilir.

Demek ki hem kamu kurumları hem de özel sektörde çalışan özel güvenlik personelinin öne çıkan bir diğer sorunu da liyakata dayanmayan istihdam ve hiyerarşik problemdir. Bu problemler, bilhassa özel güvenlik kadrosu sınırlı kurumlarda veya birimlerde belirgin yaşanabilmektedir. Dolayısıyla, özel güvenlik hizmetinin gerek kolluk hizmetindeki yerinin gerekse kendi içindeki ast-üst ilişkisinin açıklığa kavuşturulması, sektörün nitelik konusunun da yerleşmesini kolaylaştıracak stratejik bir hamle olacaktır.

Son kertede, modern güvenlik ihtiyacının sağlanması için duyarlı ve modern cihaz neyse, özlük ve ücretlendirme bakımından tatmin olmuş, uyanık ve eğitimli personel ihtiyacı da en az o derece önemli, hatta ön koşuldur. Öyle ise önceki başlıklarda da sorun ve çözüm ekseninden ifade edildiği gibi, özel güvenlik hizmetinin istihdam ve ücret boyutuyla da yeniden yapılandırılma ihtiyacı, etkili özel güvenlik ihtiyacının önemli bir açılımı olacaktır. Dolayısıyla, bu hizmet alanında kalıcılığı sağlamak ve hizmeti profesyonel bir meslek formuna kavuşturmak için çalışma ücretinde ortak ve tatmin edici bir alt limitin belirlenmesi, farklılığın ise yalnız eğitim düzeyi ve hizmet için yöneticilik pozisyonuna göre değişmesi kurallaştırılabilir.

2.5. Tercih Edilen Araç Bakımından

Güvenlik hizmetinde personelin eğitim, kabiliyet ve tercih ettiği araç/yöntem, hizmetin felsefesinde hem sebep hem de sonuç boyutuyla önem arz etmektedir. Dolayısıyla, ideal özel güvenlik hizmeti formunu oluşturmak için kullanılan yöntem ekseninde özel güvenlik hizmetinin

silahlı ve iletişim ağırlıklı uygulama şeklinde kategorize edilmesi, anlamlı sonuçlar doğurabilir ki müteakip başlıklar üzerinde de bu tasnif detaylandırılmaktadır.

2.5.1. *Ateşli Silah Desteğiyle Sunulan Özel Güvenlik*

Güvenlik literatürüne bakıldığında klasik güvenlik, belli bir yeti ve talimle kullanılan her türlü silah ve türevi araç-gereçlerle sunulan faaliyet olarak tanımlanmaktadır. Ancak, modern dünya güvenlik ihtiyacını, yalnız ateşli silahla sağlanan bir faaliyet olarak tanımlama, geniş anlamda bir yanılısamayı doğurur.

Dolayısıyla, modern dünyada, öncülüğünü Arnold Wolfers'ın yaptığı realist güvenlik değerlendirmelerine rağmen, her geçen gün artarak ve önemli oranda modern dünyanın beklentileriyle uyumlu yeni güvenlik formları ön plan çıkm(ış)aktadır. Bundan ötürü, modern dünya devletlerinin güvenlik hizmetlerini sağlama ihtiyacı; en örtük istihbarat hizmetleri, elektronik sistemler ve halkla yakın işbirliği özelinde her geçen gün güncellenmektedir (Devrim, 2013: 33).

Bu bağlamda, ön alıcı özel güvenlik stratejisi yolunda özel güvenlik yaklaşımının silahlı ve iletişim ağırlıklı ayrışma ihtiyacı vardır. Zira, böyle bir özel güvenlik ayrışması ve ihtiyacı, devlet aygıtının gün be gün artan hizmet ihtiyacını özel sektörle paylaşmasının güvenlik boyutundaki karşılığı olacaktır. Nitekim her geçen gün sayısı artan kurum ve kuruluş; güvenliklerini, elektronik sistem ve iletişim yoğunluklu silahlı güvenlik anlayışıyla sağlama arayışına girebilmektedir.

2.5.2. *İletişim Odaklı Özel Güvenlik Hizmeti*

Modern dünya için “insan, güvene güvenmiyor” (İnam, 2003: 13) nitelemesi yapılmaktadır. Nitekim öyle kamusal veya bireysel yaşam alanları vardır ki buralarda değil silahlı personel bulundurmamak, üniformalı güvenlik personeli dahi görmek, bir kısım vatandaşa güven yerine panik, kuşku ve yer yer güven(lik)sizlik hissi verebilmektedir. İşte, modern dünyanın “bırakın yapsınlar” anlayışı veya Mill gibi düşünürlerin ötekine zararın bariz olmadığı durumlar (Mill, 2004), iletişim odaklı özel güvenliği kaçınılmaz kılmaktadır.

Bu bağlamda küresel dünya için kullanılan mottolardan biri de “devir, silah devri değil; kalem ve iletişim devri” savıdır. Nitekim iletişimin (communication) “bilgi, karar ve emir taşıyarak sağlıklı ilişki kurma” gibi fonksiyonlarıyla da (Çağlar ve Kılıç, 2016: 4) konu değerlendirildiğinde, silahsız ve etkili iletişim öncelikli güvenlik önermesi, makul hale gelebilmektedir. Demek ki Türkiye için de genel güvenlik paradigmasını oluşturan “silah, eşittir güvenli olma (silah=güvenlik)” yaklaşımını, empati ve telepatiyle güçlendirilmiş iletişim merkezli özel güvenlik ile güçlendirmenin önemine dair çok sayıda neden sıralanabilir.

Böyle bir dönüşüm için ise, özel güvenlik görevinin icrasına ilişkin konseptin yeniden ele alınması ve bunun bir yönüyle ön alıcı güvenlik eşittir iletişim yaklaşımıyla sektörün desteklenmesi gereksinimi ortaya çıkmaktadır (Oskay, 2007). Bu çerçevede yeni stratejiyle günlenecek özel güvenlik yapılanmasında silahlı ve iletişim merkezli ayrımın altı çizilebilir. Bu amaçla sektörde iletişim kurma becerisi yüksek adaylar, iletişim odaklı; silah kullanma becerisi yüksek olan adaylar ise ateşli silah odaklı özel güvenlik hizmetine yönlendirilebilir. Bu yönde, özel güvenlik önlisans öğrencisinin danışmanı, adayın silahlı mı yoksa silahsız özel güvenlik görevlisi olmaya mı uygun olduğuna ilişkin tavsiye görüşü, diplomaya/transkripsiyonuna işlenebilir. Yine, kadın özel güvenlik personeli ve adaylarından liyakatli olanlar, iletişim odaklı özel güvenlik hizmetine yönlendirilebilir.

Kısaca, güvenlik bağlamında iletişim, güvenlik sunan ile alan arasında ön alıcı anlaşma sürecidir. Dolayısıyla, silahlı ve iletişim öncelikli özel güvenlik uygulamaları arasında dengeyi yakalamak, ideal özel güvenlik hizmetine ulaşmada önemli bir aşamadır. Ayrıca, her talipliye silah/lı sertifika(sı)nın şirketlerce verilmesinin önünün adım adım alınması ve özel güvenlik ruhuna uygun şekilde iletişim merkezli hizmetin idealize edilmesi, geliştirilecek stratejik döngünün önemli basamaklarından biri olacaktır

2.6. Terör ve İstihbarat Ekseninde Rol Tanımlaması

Güvenliğin modern bir eklentisi olan terör (de terrere/terreur); “korkutma, dehşete düşürme ve caydırma gibi anlamlara gelir. İçinde barındırdığı önceliğine binaen Ronczkowski’ye göre terörizm, “savaşmak”; terörist ise “kanuni olmayan ve kanunsuz olarak yapılan faaliyetleri” yapan kişi şeklinde tanımlanmaktadır (Alkan, 2002: 11 ve Ronczkowski’den akt. Gökbunar, 2010: 9).

Özellikle 1950’li yıllarda Türkiye’de başlayan zirai makineleşme, taşradan büyük kentlere yönelik gelişen kontrolsüz göç akımına yol açmıştır. Böylece, “büyük şehir merkezlerinde gecekondular denilen birtakım yan-kültür alanları” oluşmuştur (Balcıoğlu, 2001: 199). Bilhassa, bu alanlarda artış gösteren hırsızlık, kapkaç, organize suçlar, mafya, terör ile fanatizmden beslenen holiganizm, vandalizm ve sabotaj gibi suç türleri, özel güvenliğin yüksek bir tonda talep edilmesinde başlıca etken olmuştur. Açıkçası, büyük kentlerde çeşitlenen bu tür güvenlik meseleleri “yeni nesil terör” (Erdoğan, 2016) olaylarını da kaçınılmaz kılmıştır. Hatta, yeni milenyumda da terör, din ve silah tacirliği ekseninde çok çeşitli yöntemle küresel tehdit olmayı sürdürmektedir. Dolayısıyla, 21’inci yüzyılın da barış yüzyılı olma ihtimalinin zayıf olduğu tezi karşılıksız değildir (Hobsbawm, 2007). Bu çerçevede, Türkiye’de özel güvenlik uygulanmasının gündeme gelmesi ve kanuni bir zemine kavuşmasında, büyük kentlerdeki yabancılaşma ve dışlanmanın yol açtığı gerilim, iç kargaşa ve terör faaliyetlerinin etkisi göz ardı edilemez. Hatta, küresel mücadelenin asimetrik flu tehditleri olan yeni güvenlik başlıklarına karşı temelli bir özel güvenlik politikası, nitelikli kamusal güvenliğin de vazgeçilmez parçasıdır (Yılmaz, 2012a: 32).

Ne var ki özel güvenliğin teröre karşı dikkate değer bir başarısından şu aşamaya değin bahsetmek kolay değildir. Dolayısıyla, bugün de terör tehdidi öncelikli güvenlik mevzuları olan Türkiye’nin özel güvenlik hizmetine bu noktadan da bir çekidüzen vermesi gerektirmektedir. Zira, 21’inci yüzyılda da her geçen gün uluslararası sahada nükseden “çıkar odaklı vekâlet savaşlarının bir enstrümanı olarak kullanılan bu tehdit”

(Kalın, 2006), Türkiye'nin de en hassas konularından biri olmaya bundan sonra da devam edeceğe benzemektedir. Bundan ötürü, terörü de görev kapsamına eklemeyip üzerinde başarılı olma misyonu tanımlamamış bir özel güvenlik hizmetinin etkili olma oranı düşüktür.

Nitekim 22 Temmuz 2015 yılında tekrar yoğunlaşan terör eylemlerine binaen geliştirilen konsept değişikliğiyle Türkiye gündemine tekrar gelen terör/izm, özel güvenlik hizmetine dönük bu gerekliliği bir kez daha gözler önüne sermiştir. Nitekim ağırlıklı olarak özel güvenlik hizmeti ile korunan Atatürk Havaalanı'nın iç ve dış hatlarında 28.06.2016 tarihinde meydana gelen terör saldırısı da (www.bbc.com, 2016) göstermiştir ki güvenlik, her formu ve aşaması ile Türkiye'nin birinci önceliğidir. Hatta Türkiye, bu süreci bertaraf edeyim derken öteki tarafta 15 Temmuz 2016'da ülkenin tüm kurum ve değerlerini yok etmeyi hedefleyen terör ve işgal muhteviyatlı darbe kalkışması yaşanmıştır. Bu olay da göstermiştir ki Anadolu coğrafyasında terör kombinasyonu ile gelişen hiçbir risk, tehdit ve tehlike bir ötekenden daha önem(li)siz görülemez ve bunun yüzde yüz son bulacağı söylenemez.

Son olarak, Türkiye güvenlik teşkilatının yöntem ve araçları karmaşık olan yeni nesil terör bağlamında da ön alıcılık kabiliyetini ve birikimini artırması bir ihtiyaçtır. Bu yönde kalıcı başarı için özel güvenlik hizmetinin de terörle mücadelede kullanılmasına ilişkin gereklilik açıktır. Bu, bir bakıma, mal ve hizmet üretiminin çeşitliliği bağlamında, sektörde kaliteyi yakalamanın bir basamağıdır.

2.7. Eğitim Süreci Bakımından

Mevcut haliyle özel güvenlik eğitimi, özel eğitim kurumlarında verilen sertifikalar ile kamu ve özel üniversitelerin sosyal bilimler, teknik bilimler ve karma meslek yüksekokulları bünyesinde açılan bölüm ve programlarla karşılanmaktadır (ÖGH DY, madde: 31-42). Bu çerçevede verilen özel güvenlik eğitimi, önlisans düzeyinde verilen karma eğitim anlayışıyla uygulanmaktadır (ÖSYM 2013-14 Kontenjan Kılavuzu).

Mevcut bu uygulamada evvelâ, özel eğitim kurumları sertifikaları ile önlisanslı özel güvenlik diplomasının eğitsel içeriği ile istihdam karşılığı yeterince belirgin değildir. İkinci olarak, meslek yüksekokullarının verdiği özel güvenlik diploması, yalnız ‘silahsız özel güvenlik hizmeti için’ kabul görmektedir. Silahlı görev yapabilmek için ise bir de herhangi bir özel eğitim kurumundan -niteliği tartışmalı- silah sertifikası alımı şart koşulmaktadır ki bu (ÖGHDG, 2012: 20 ve ÖGH DY, madde: 21-22), özel güvenlik hizmetinde eğitim boyutuyla bir kafa karışıklığına yol açabilmektedir.

Başka bir açıdan, sektörden hizmet satın alanların gerekse sektörde bulunanların önemli bir kısmının yakındığı noktalardan biri de -yetkin ve etkin personel istihdamının önündeki engel olarak- “istihdamın eğitim düzeyine bakılmadan ‘torpille’ dağıtıldığı” iddiasıdır. Bu iddia, 2016 yılında özel güvenlik sektör bileşenleri üzerinde (434 kişi) yapılan yarı yapılandırılmış mülakatın işveren ve işgören algısını tespiti amaçlayan evresinde de (127 kişi) açıkça ortaya konulmuştur. (Alpkutlu, 2017: 170). Bu bağlamda sektöre göz gezdirildiğinde, lise diplomalı şefler emrinde çalışan önlisans ve daha nitelikli personele rastlamak konuyu somutlaştırmaktadır.

Dolayısıyla, özel güvenlik eğitimin, temel yeteneği güvenlik olan bir kurum bünyesinde koordine edilmesi, tek metotlu ve sorumlu eğitim adına da önemli bir adım olacaktır. Ayrıca, bu başlıkta etkili sonuçlar almak için aşağıdaki satırlarda sıralanan bazı hususlara dikkat edilerek süreç esnetilebilir ki bu adımlar:

- ✓ Üniversitelerin Özel Güvenlik ve Koruma Programları, kendilerine uzmanlık alanları belirleyerek farklı alanlara yoğunlaşabilmesi,
- ✓ Meslek yüksekokullarınca verilen diplomalar, silah dersi ve atışını da üstlenecek şekilde yeniden işlevsel kılınabilmesi,
- ✓ Sektörde çalışan kadın-erkek çalışma prensipleri ile oranlamasında rasyonel bir düzenleme yapılabilmesi,
- ✓ Sektörün yönetim kademesi, kısa vadede eğitimini dört yıla tamamlayanlar arasından, uzun vadede ise lisans düzeyinde eğitim veren özel güvenlik kurumu ile karşılanabilmesi şeklide sıralanabilir. (www.guvenlikegitimi.com, 2016).

Sonuç olarak güvenlik, 21'inci yüzyılda da hayatta kalmanın sigortası olmaya devam etmektedir. Dolayısıyla, bu sigortayı elinde bulunduran veya taliplisi olanların yeterli eğitim, kabiliyet ve mesleki deneyime sahip olması önem arz etmektedir. Bu doğrultuda Türkiye'de özel güvenlik hizmetinin sevgi, ilgi, bilgi ve yeteri donanım ekseninde etkili hale getirilmesi, ön alıcı özel güvenlik felsefesinin odağında yer almaktadır. Bunun yakalamak için ise özel güvenlik eğitiminin ortaöğretim, lise, önlisans ve lisans ayrışmasının hizmetteki karşılığının kesin kurallara bağlanması gerekir. Örneğin; orta ve uzun vadede Polis Akademisi koordinesinde özel güvenliğin yeniden düzenlenmesi, çalışan personelin ilave eğitsel gereksinimlerinin ise yetkin kurslarla sertifikalandırılması, sorun çözücü bir formül olabilir.

2.8. Hukuk, Disiplin ve Denetim Bakımından

İşin uğraş, uğraşın ise meslek olması, o işin uzmanı olmayı (profesyonelleşmeyi) gerektirmektedir (Karasu, 2001: 259). Diğer bir söylemle bir faaliyetin, bir hizmetin geçici ücret kapısı olmaktan korunarak 'kurallı, etik ve disiplinli bir pratiğe kavuşturulması', onun mesleki boyutunu da etkiler. Bir de söz konusu olan hizmet güvenlik olunca, medeni bir standart olan 'hukuk', klasik bir ölçüt olan 'disiplin', popüler bir ölçüt olan 'etik' ve sürecin sigortası kabul gören 'denetim' kavramlarının önemi bir kat daha artmaktadır.

Bu anlamda sektörde denetim mekanizmasının yetkin ve etkinliği; denetleyen niteliği, zamanlama ve ceza ile ödül gibi bağımsız değişkenlere göre değişebilmektedir. Ancak, özel güvenliğe bakıldığında, genel itibarıyla denilebilir ki yaptırım göze alınmayacak, ödülü kaçırılmayacak bir denetimden henüz söz etmek pek de mümkün değildir. Dolayısıyla, özel güvenlik düzeltilecek başlıklardan biri de y/etkin denetim uygulamasıdır (ÖGHDK, madde: 2). Hatta özel güvenlik hizmetinde iç denetimin yanı sıra "güçlü ve bilinçli bir kamuoyu denetim bilincinin de olması; demokratik yönetim, şeffaflık ve bireysel güvenliğin sağlanması açısından son derece önemlidir" (Fırat ve Erdem, 2014: 120). Dolayısıyla, yetkin ve etkin bir özel güvenlik hizmet stratejisi için denetiminin de revize edilmesi ihtiyaç olarak ortada durmaktadır.

Kısaca, bu başlık bağlamında da ön alıcı güvenlik stratejisine uygun bir özel güvenlik hizmeti için sektörün hukuk, disiplin, etik ve denetim hususlarının da özgün bir süreçlerle ortaya konulması önemlidir. Zira, böyle düzenlemelerle ancak özel güvenlik, polisiye yapılanmayı taklitten öte, “özel” hizmet felsefesine/ruhuna uygun bir hizmet formuna (paralı) uyarlanabilir.

2.9. Üniforma ve İlgili Ekipman Güncellemesi

Türkiye özel güvenlik hizmeti uygulamasında müteşebbisin isteğine göre değişebilen üniforma ve teçhizat uygulaması dikkat çekmektedir. Nitekim çeşitli kurum ve kuruluş özel güvenlik hizmetinde de görüldüğü gibi şirketler, farklı renkte ve tasarımda üniformalar belirleyebilmektedir. Dolayısıyla, hizmetin tekdüze prensipler etrafında markalaşmasını engelleyen hususlardan biri de kıyafet ve teçhizat olarak öne çıkmaktadır (ÖGHDK, madde: 13). Öyle ise özel güvenliğin kıyafet (üniformalı ve sivil) ve kullanılan teçhizat bakımından da ortak bir payda da buluşması için atılabilecek bazı ilave adımlar vardır ki bunlar:

- ✓ Öğrencilerin birinci sınıf ikinci dönemden itibaren özel güvenlik kıyafetiyle eğitim alması, özel güvenlik hizmetinde aidiyet bilincini güçlendirir.
- ✓ Personel üniformalarının standartlaştırılması, sektörü, tasarımı müteşebbise göre değişen keyfî kıyafet uygulamasından arındırır.
- ✓ Özel güvenlik hizmeti tedarikçileri/sunucuları, üniforma üzerinde yer alacak şirkete/kuruma özgü armalarla ayrıştırılabilir.
- ✓ Özel güvenlik hizmetinde silahlı görev yapacaklara yönelik daha fonksiyonel kıyafet tasarımı geliştirilebilir.

Kısaca, özel güvenlik hizmetinin kursiyerlikten/öğrencilikten başlamak üzere, kıyafet ve teçhizat boyutuyla da yeniden gözden geçirilmesi ihtiyaç gözükmektedir. Hatta bu başlıkta da yeknesaklığın sağlanması, sağlık bölümü öğrencileri misali üniformalı eğitim ve öğretim tercihi, özel güvenlik görevlisinin ön alıcı hizmet felsefesi ve stratejisinde etkili olacaktır. Zira, özel güvenlik programı okuyan bir adayın, iki yıllık özel güvenlik programını bitirdikten sonraki ilk üniformalı iş deneyiminde ancak o işinin kendi mizacına uygun olup olmadığına karar verebildiğine ilişkin örnekler vardır.

2.10. Kalite ve İmaj Restorasyonu

İlk imaj, kurulacak sektörün/hizmetin temelidir (Kaşıkçı, 2006: 16). Zira, modern dünya koşullarında bireyin hizmet talebi, imaj ve kalite odaklı gelişmektedir. Haliyle hizmetler, şayet reel bir imaj ve istikrarlı güvene sahipse faaliyetlerini kalıcı kılabilenmektedirler. Bunun odağında ise müşteri memnuniyeti vardır (Yazıcı, 2012: 174). Bu bağlamda özel güvenlik hizmetinin de şu ana kadar ele alınan serencamına bakıldığında; kalite, imaj ve güven bakımından da çeşitli yetersizlikleri olduğu ortaya çıkmıştır.

Haliyle, kalıcı bir güvenlik kalitesi için, yukarıda altı çizilen faktörlerin ardından, atılacak bu adımlardan biri de güven ve imaj etrafında sektörün yeniden yapılandırılmasında belirmektedir. Bu anlamda en cari güvenlik hizmetinde bile liyakatsiz personelin kullanılması, güvenlik hizmetini basitleme yansımasıyla arz-talep ilişkisinde yaşanan güvensizlikte kalitede başat rol oynadığı savlanabilir. Bu çerçevede özel güvenlik hizmetinin tüm bileşenlerinin kaizen (aralıksız iyileştirme) felsefesi etrafında iyileştirilmesi (Besler, 2012: 175), sektörel imajı pozitif etkileyecek ve sektörü üzerinde emeklilik düşünülecek kaliteli bir mesleğe kavuşturabilecektir.

SONUÇ

Yeni milenyumun ilk yüzyılında da güvenlik, “tuzlu su misali giderildikçe artan istekle”, insan hayatının -belki de fizyolojik ihtiyaçlarını dahi gölgeleyecek veya onun bile ön koşulu olacak düzeyde- öncelikli ihtiyacı olmaya devam etmektedir. Haliyle bugün de tüm güncel güvenlik önlemlerine rağmen; Amerika’da, Avrupa’da, Asya’da ve diğer kıtalarda; havada, karada ve denizde; evde, işte ve sokakta; otomobilde, trende ve uçakta, kısaca hayatın pek çok mekânında ve zamanında, düşlenen güven/lik ortamına henüz ulaşamamıştır.

Bu güvenlik gerçeğine binaen popülerliğini bugün de koruyan özel güvenlik, Sanayi Devrimi neticesinde dünyanın içine girdiği gelişmelerin güvenlikte yol açtığı dönüşümün “özel” bir neticesi olmuştur. Bunlar içinde Türkiye uygulaması ise, yarım asırlık geçmişe rağmen, çeşitlilik arz eden tematiğiyle, kısa sürede sermaye-kâr artırımını, geçici ve sınırlı ücret kapısı,

işsizliğe çözüm ve danışmanlık faaliyeti arasında sıkışıp 'niteliksiz aşkın emekle' yapılan hizmet anlayışıyla varlık göstermektedir. Nitekim bu manzara; işveren, yönetici, özel güvenlik görevlisi gibi sektörel öznenin hizmet algısını ölçmeye dönük 434 kişi üzerinde yapılmış olan yarı yapılandırılmış mülakat çalışmasıyla da desteklenmiştir.

Dolayısıyla, ilk uygulamasından bugüne Türkiye'nin özel güvenlikten beklentisi, bugün de bu sorunlar örüntüsüne çare olacak ön alıcı bir stratejiye kavuşmasıdır. Daha açık ifadeyle, bu çalışmanın da içinde olduğu mevcut arayış, söz ve dış geçirebilen vatandaşa karşı orantısız güç kullanım aracı; ağzı laf yapana karşı ise etkisiz rolüyle öne çıkan ikircikli bir özel güvenlik yerine, hizmet standartları net ve tavizsiz bir hizmet felsefesini yakalamaktır. Nitekim Türkiye'nin medeniyet havzasının anlık değişen iç ve dış güvenlik ihtiyacı da bunun gerekliliğini pekiştirmektedir. Bu ekseninde yeni bir strateji etrafında yol almak için ise, mülakat esnasında katılımcılara yönlendirilen sorular etrafında ortaya konulan cevaplar ve değerlendirmelerin tamamı süzülerek çıkan tortudan aşağıdaki satırlardaki bir dizi güncel tespit sıralanabilir ki bunlar:

- ✓ Sektörün, kestirmeden sermaye ve kâr birikim aracı olduğu algısından kurtarılması,
- ✓ Özel güvenlik sektörünün, bireysel performans odaklı bir veya birkaç şirkete özgü başarıdan hızla uzaklaşarak kolektif başarıya odaklanması,
- ✓ Sektörün insan kaynağının, sertifikayla işin hazır veya kalıcı bir iş bulana kadar yapılan geçici iş anlayışından uzaklaştırılması,
- ✓ Hizmetin yönetici ihtiyacının, ya lisans mezunlarından ya da önlisansın ilgili bölümlerinden mezun olanlardan sınavla karşılanması,
- ✓ Liyakat ile eğitim ayrımı yeterince yapılmadan oluşturulan mevcut çalışma koşullarından sektörün yeni hizmet ölçütleriyle arındırılması,
- ✓ Sektöre personel alımında güçlü bir iş tasarımı etrafında geliştirilecek etkili fiziki ve psikolojik testlerin uygulanması,
- ✓ Hizmetin, iç güvenlik ile dış güvenlik birlikteliğiyle, hem ulusal hem uluslararası boyutta operasyonel yönüyle de adından söz ettirecek profesyonelliğe ulaşması,

- ✓ Sektörün, işveren için kısa sürede kâr kapısı ve işsizler için ise en zahmetsiz ulaşılan iş kapısı imajından arındırılması,
- ✓ Özel güvenlik ve koruma programı mezunları ile ortaokul ve lise diplomalı personel istihdamı arasındaki farkın ve kariyer imkânının netleştirilmesi,
- ✓ Özel güvenlik personelinin ücret ve özlük haklarının ortalama yaşam standardını sağlayabilecek şekilde yeniden düzenlenmesi,
- ✓ Kamuya özel güvenlik personeli alımlarında, Özel Güvenlik ve Koruma Programı mezunlarına öncelik verilmesi, belki de bu hizmetten yararlanan kamu kurumlarına yüzde ellilere varan önlisanslı şartının getirilmesi,
- ✓ Özel güvenlik hizmetinde, üç dört yıl etkin ve verimli görev yapıp özellikleri yeterli görülen personelin polislik ve uzman çavuşluk gibi - 2018'in başlarında bu adım atılmıştır- branşlara geçiş imkânının açılması,
- ✓ Özel güvenlik kariyer düzenlemesinde ilk basamağının yüksekokulla başlatılması,
- ✓ Sertifika ve yenileme eğitimleri yerine, lisanslı yönetici kademesi ve önlisanslı özel güvenlik görevlileriyle hizmet içi eğitimlerin uygulamaya konulması başlıkları etrafında sıralanabilir.

Son olarak, her türden tıbbi önleme rağmen biyolojik hastalıkların yüzde yüz insan bünyesinden uzak tutulamayışı gibi; sosyolojik, psikolojik ve hukuki hastalıkların kabarık bilançosu olan güvenlik hadiselerinin de toplumdan tamamen atılabileceği söylenemez. Bu ihtiyaç düzeyinden hareketle, küresel tüm risk, tehdit ve tehlike istatistiğini minimize etmeye katkı sağlayabilecek yeni bir stratejiyle ancak Türkiye özel güvenlik hizmeti de sürdürülebilir bir performansla iç güvenliğe katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Alaç, A. E. (2014). *İnsan kaynakları yönetiminde eğitim ve geliştirme: kavramlar, modeller, uygulamalar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Alkan, N. (2002). *Gençlik ve terörizm*. Ankara: TEMUH Dairesi Başkanlığı Yayınları.
- Alpkutlu, M. (2017). *ÖGH'nin mevcut imajını anlamaya dönük nitel bir çalışma* (3. bölüm), *Türkiye'de özel güvenlik politikasının analizi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Anabilim Dalı.
- Aslan, Ş. (2008). *1 Mayıs mahallesi: 1980 öncesi toplumsal mücadeleler ve kent*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Balcıoğlu, İ. (2001). *Şiddet ve toplum*. İstanbul: Bilge Yayıncılık.
- Bayraktaroğlu, S. ve Yılmaz, S. E. (2012). İnsan kaynakları yönetiminde iş etiği uygulamaları ile örgütsel performans arasındaki ilişki: fortune türkiye en büyük 500 şirket örneği. *İş Ahlakı Dergisi (Turkish Journal of Business Ethics)*, 5(10), pp.117-148
- Besler, S. ve TonuS, H. Z. (Ed.), (2012). *Yönetimde güncel yaklaşımlar*. Eskişehir: Açıköğretim Yayınları.
- Coşkun, R. (2008). *Kente ve yerele dair*. İstanbul: Okutan Yayıncılık.
- Çağlar, İ. ve Kılıç, S. (Ed.), (2016). *Genel, teknik ve etkili iletişim*. 2. Basım, Ankara: Nobel Yayınları.
- Derdiman, C. (2013). Özel güvenlik hizmetlerinin niteliği ve etkin bir şekilde yürütülmesi için yapılması gereken düzenlemeler. 3. *Ulusal Özel Güvenlik Sempozyumu* (1-2 Mart 2013/ Gaziantep), Fıstık Basın Yayın Reklamcılık ve Tic Ltd. Şti. ss. 37-56: Gaziantep.
- Devrim, Y. (2013). *İstihbarat örgütleri*. Beşinci Baskı, İzmir: Kod Yayıncılık, İlya İzmir Yayınevi Matbaası.

- Dursun, S. (2008). *Türkiye'nin güvenlik algılamasındaki değişim: 12 Eylül 1980 askerî müdahalesi sonrası dönem*. ÇTTAD, VII/16-17, ss.421-433
- Eraslan, C. (2014). Atatürk'ten sonra Türkiye'nin iç politikası. (Sekreteryaya Hüseyin Tosun), *Türkiye cumhuriyeti tarihi- II*, 10. Baskı, Ankara: Atatürk Araştırmaları Merkezi, ss. 519-643
- Ercan, R. (2015). Sosyolojinin temel kavramları. *Sosyoloji*, F. Merter ve T. Mustafa (Ed.), 3. Baskı, İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Erdoğan, R. T. (2016). July 15 'New Generation Act of Terror, Erdoğan Says. (YT: 03.10.2016), Erişim tarihi: 06.10.2016, <http://aa.com.tr/en/todays-headlines/july-15-new-generation-act-of-terror-erdogan-says/657448>.
- Fırat, İ. ve Erdem, E. (2014). Türkiye'de İç Güvenlik Hizmeti ve Kolluğun Sivil Denetimi. *Sayıştay Dergisi*, S. 94, ss. 115-133
- Gökbunar, R. ve Gökbunar, A.R., (2010). *Terör Ekonomisi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Helvacı, M. A. (2002). Performans yönetimi sürecinde performans değerlendirmenin önemi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1-2), ss. 155-169
- Hobsbawm, E. (2007). *Küreselleşme, demokrasi ve terörizm*. (Çev Osman Akınbay), İstanbul: Agorakitaplığı Yayınları
- Hünler, A. (2010). *İç güvenlik hizmetlerinde özelleştirme ve 5188 Sayılı Kanun*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü/Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.
- İçişleri Bakanlığı, (2015). *Özel güvenlik eğitimi sertifikası*, Emir Yazısı, No: 136003, (15.10.2015), Ankara: EGM
- İnam, A. (2003). *Her şeyin başı güven. sosyal bilimlerde güven*, F.Erdem (Ed.), Ankara: Vadi Yayınları.

- Kalın, İ. (2006). *Vekâlet savaşları ve Ortadoğu'nun geleceği*. (YT:28.12.2006), Erişim tarihi: 25.08.2016, <http://arsiv.setav.org/public/HaberDetay.aspx?Dil=tr&hid=11804&q=vekalet-savasları-ve-ortadogu-nun-geleceği>.
- Karabulut, B. (2011). *Güvenlik: Küreselleşme sürecinde güvenliği yeniden düşünme*. Ankara: Barış Kitap Yayınları.
- Karasu, K. (2001). *Profesyonelleşme olgusu ve kamu yönetimi*. Ankara: Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları/Tezler Dizisi: 11
- Kaşıkçı, E. (2006). *İmaj: iletişim ve beden dili*. İstanbul: Hayat Yayınları.
- Kaya, E. (2008). *1980 sonrası dönemde kentsel alanda değişen güvenlik anlayışı: özel güvenlik üzerine bir inceleme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü/Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.
- Kaygısız, M. (2009). *Özel güvenlik temel eğitimi ders kitabı*. 7. Baskı, Ankara: Adalet Yayınları.
- Kurt, S. (2015). Toplumsal güvenliğin yükselişi. *International Journal of Social Science*, 37, pp. 459-468
- Küçükali, R. (2011). *Yönetim felsefesi*. İstanbul: Nobel Yayıncılık.
- Mill, J. S. (2004). *Hürriyet üstüne*. M. Osman Dostel (Çev.), (Sadeleştiren Ö. Çaha). 3. Baskı, Ankara: Liberte Yayınları: 109, Özgürlük Serisi: 5
- Nemeth, C. P. (2012). *Private security and law*, (Acquiring Editor: Rick Adams), (British Library Cataloguing in PuplicData), Elsevier / Ptinted in the United States: Forth Edition.
- Oskay, Ü. (2007). *İletişimin ABC'si*. İstanbul: Der Yayınları.
- Özdevecioğlu, M., (2002). Kamu ve özel sektör yöneticileri arasındaki davranışsal çalışma koşulları ve kişilik farklılıklarının belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Erciyes Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, S. 19 (Temmuz-Aralık), ss. 115-134

Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun, Kanun Numarası: 5188, (Kabul tarihi: 10.06.2004), (Yayımlandığı Resmî Gazete: 26.06.2004), S. 25504

Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Birleştirilmiş Genelgesi. (2012). İçişleri Bakanlığı, Ankara: EGM

Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik. (2015). Erişim tarihi: 08.04.2015, <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.7190&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=>.

Paker, E. B. (2009). Güvenlik Endüstrisi ve güvensizliğin inşası: bir toplumsal paranoyayı anlamak. *Toplum ve Bilim Dergisi*, 2009 (115): 204-225).

Paker, E. B. (2012). Dış tehditten iç tehdiide: türkiye’de doksanlarda ulusal güvenliğin yeniden inşası. E. B. Paker ve İ. Akça (Der.), *Küresel güvenlik kompleksi: Uluslararası siyaset ve güvenlik*, İstanbul: İletişim Yayınları.

Polis Yüksek Öğretim Kanunu, Kanun Numarası: 4652, Kabul tarihi: 25.04.2001, Resmi Gazete’de yayımlandığı tarih: 09.05.2001/S. 24397

www.artitercih.com,(2016). *İstanbul Aydın Üniversitesi Meslekler Rehberi*. Erişim tarihi: 16.01.2016, http://www.artitercih.com/meslekler_rehberi_2014.pdf.

www.bbc.com,(2016). *Atatürk havalimanında saldırı: 42 ölü*. Erişim tarihi: 01.07. 2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/06/160628_istanbul_havalimani_saldiri.

www.guvenlikegitimi.com. (2016). *Özel güvenlik eğitimi*. Erişim tarihi: 22.08.2016, <http://www.guvenlikegitimi.com/guvenlik-egitimi.html>.

www.istanbul.edu.tr (2017). *Program hakkında*. Erişim tarihi: 07.03.2017, <http://teknikbilimlermyo.istanbul.edu.tr/ozelguvenlik/?p=6347>.

- www.mevzuat.gov.tr, (2015). *Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik*. Erişim tarihi: 08.04.2015, [http://www.mevzuat.gov.tr /Metin. Aspx?Mevzuat Kod=7.5.7190&MevzuatIliski= 0&sourceXml Search=.](http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.7190&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=)
- www.osym.gov.tr, (2016). *2015 ÖSYS Yüksek Öğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu*. Erişim tarihi: 15.01.2016, <http://osym.gov.tr/belge/1-23560/2015-osys-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-ki-.html>.
- www.ozelguvenlik.pol.tr, (2012). *Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Birleştirilmiş Genelge*. Erişim tarihi: 13.11.2017, [http://www.ozelguvenlik.pol.tr/SiteAssets/ Sayfalar/MEVZUAT/.pdf](http://www.ozelguvenlik.pol.tr/SiteAssets/Sayfalar/MEVZUAT/.pdf).
- Yazıcı, S. (2012). *Toplam kalite yönetimi, yönetimde yeni yaklaşımlar*. Senem Besler ve H. Zümrüt Tonus (Ed.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2006. ss.267-297.
- Yıldırım, F. (2007). *İş Doyumu ile örgütsel adalet ilişkisi*. Ankara Üniversitesi/ Siyasal Bilgiler Fakültesi, 62/1, ss. 253-278
- Yıldız, Ş. (2009). *İdari faaliyetlerin devri bağlamında özel güvenlik*. (Yayımlanmış Doktora Tezi). Eskişehir: Eskişehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilimi.
- Yılmaz, S. (2012a). Türkiye'nin iç güvenlik yapılanmasında değişim ihtiyacı. *Çukurova Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(3), ss. 17-40
- Yılmaz, S. (2012b). *Terörle mücadele: yeni iç güvenlik yönetimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Zürcher, E. J. (2009). *Modernleşen türkiye'nin tarihi*. 24. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.

